

EWANGELIE

Z KOMENTARZEM DUSZPASTERSKIM

Tadeusz Loska SJ

Wydawnictwo WAM • Księża Jezuiti
Kraków 2011

Spis treści

Wprowadzenie	7
--------------------	---

Tom I

PALESTYNA – KRAJ JEZUSA HISTORYCZNE KORZENIE NASZEJ WIARY

Wprowadzenie	15
--------------------	----

Część pierwsza Dzieje Palestyny

I. Czasy przedbiblijne

1. „Podróż kosmiczna”	19
2. Geologiczne dzieje ziemi palestyńskiej	21
3. Dzieje człowieka na ziemi palestyńskiej	22
4. Piękno i wielobarwność ziemi palestyńskiej	26
5. Dwa jeziora palestyńskie	30
6. Nazwy ziemi palestyńskiej	32

II. Czasy biblijne

1. Od Abrahama do Bar Kochby	34
2. Pod panowaniem Rzymian	36
3. „Gdy cały świat pogrążony był w pokoju”	46
4. Symboliczne ujęcie końca Izraela i początku Kościoła	47
5. Palestyna za czasów Jezusa	48

Część druga Z archeologii Nowego Testamentu

I. Wiomości wstępne

1. Kamienie wołać będą	53
2. Rola archeologii	54
3. Granice archeologii	55

II. Ewangelie – najbardziej udokumentowane księgi starożytności	
1. Oryginały oraz ich odpisy	57
2. Najstarsze rękopisy (apografy) Nowego Testamentu	59
3. Inne świadectwa	61
III. Wykopaliska archeologiczne	
1. Wykopaliska archeologiczne w Nazarecie	64
2. Wykopaliska archeologiczne na Golgocie	67
3. Odkrycia na Pustyni Judzkiej	74
4. Starożytne monety	89
5. Interesujące tablice	93
6. Kamień grobowy z Leontopolis	97
7. Spis ludności	97
8. Betesda, czyli Sadzawka Owcza	98
9. Lithostrotos	99
10. Ślad Poncjusza Piłata w Cezarei	100
11. Egipski syn marnotrawny	102
12. Rozporządzenie cesarskie	102
13. Ślady po X Legionie rzymskim	103
14. Najstarsza mapa Palestyny	104

Część trzecia

Wnioski wynikające z „kosmicznej podróży”
i badań archeologicznych

1. Palestyna – najniebezpieczniejsze miejsce na ziemi	109
2. Przedziwny fenomen historii	110
3. Przedziwna ekonomia Boża	111
4. Dziedzictwo po starożytnym Wschodzie i czasach biblijnych	113
5. Teksty biblijne w świetle historii i archeologii	120
Dodatek	128

Tom II

EWANGELIA WEDŁUG ŚW. MATEUSZA
KSIĘGA WYPEŁNIONYCH OBIETNIC BOŻYCH

Zagadnienia wstępne	173
I. Św. Mateusz – natchniony świadek tradycji apostołskiej	
1. Celnik i Apostoł	173
2. Ewangelia św. Mateusza	174
3. Ewangelia św. Mateusza – dramat w siedmiu aktach	177
4. Ewangelia św. Mateusza księgą wypełnionych obietnic	182

II. Ewangelia św. Mateusza – Obraz Jezusa	
1. Jezus z Nazaretu jest obiecany Mesjaszem	188
2. Jezus z Nazaretu jest synem Dawida	197
3. Jezus z Nazaretu jest Emmanuelem	200
4. Jezus z Nazaretu jest drugim Mojżeszem	202
5. Jezus z Nazaretu jest budowniczym królestwa niebieskiego	206
6. Jezus z Nazaretu jest budowniczym Kościoła	208
7. Jezus z Nazaretu jest Pośrednikiem powszechnego zbawienia	211
8. Pozostałe imiona i tytuły Jezusa z Nazaretu	214
III. Ewangelia św. Mateusza źródłem życia duchowego	
Biblijne korzenie życia chrześcijańskiego	224
1. Kazanie na Górze – sercem Ewangelii	224
2. Prawo Miłości – sercem Kazania na Górze	230
Uwagi o modlitwie biblijnej	241
Ewangelia według św. Mateusza i komentarz	243
Dodatek	368

Tom III

EWANGELIA WEDŁUG ŚW. MARKA

DOBRA NOWINA O JEZUSIE CHRYSZTUSIE SYNU BOŻYM

Zagadnienia wstępne	407
I. Św. Marek – natchniony świadek tradycji apostoelskiej	
1. Uczeń i towarzysz św. Piotra i św. Pawła	407
2. Ewangelia św. Marka	409
3. Czasowo-geograficzne ramy Ewangelii św. Marka	413
4. Św. Marek jako teolog	415
II. Ewangelia św. Marka – Obraz Jezusa	
1. Jezus z Nazaretu – prawdziwy Człowiek – jest Mesjaszem i Synem Bożym	420
2. Chrystologia Ewangelii św. Marka	425
3. Sekret mesjański	432
III. Ewangelia św. Marka źródłem życia duchowego	
Biblijne korzenie życia chrześcijańskiego	438
1. Droga Jezusa naszą drogą zbawienia	438
2. Droga Jezusa szkołą życia chrześcijańskiego	439
3. Galilea	442
4. Ewangelia nowym rodzajem literackim	442
5. Ewangelia księgą o naśladowaniu Chrystusa	445
Uwagi o modlitwie biblijnej	451
Ewangelia według św. Marka i komentarz	453
Dodatek	529

Tom IV
EWANGELIA WEDŁUG ŚW. ŁUKASZA
TAJEMNICA CHRYSZTUSA POŚRÓD NAS

Zagadnienia wstępne	541
I. Św. Łukasz – natchniony świadek tradycji apostołskiej	
1. Towarzysz i współpracownik św. Pawła Apostoła	541
2. Ewangelia św. Łukasza	543
3. Sylwetka św. Łukasza	545
4. Św. Łukasz jako historyk i teolog	549
5. Św. Łukasz jako teolog historii zbawienia	561
6. Struktura i układ Ewangelii	571
II. Ewangelia św. Łukasza – Obraz Jezusa	
1. Bóg – Człowiek	583
2. Jezus jest Zbawicielem – „Narodził się wam Zbawiciel”	587
3. Ewangelia społeczna	594
4. Mesjasz-Król i Mesjasz-Pan	607
5. Tajemnica Jezusa Chrystusa pośród nas	613
III. Ewangelia św. Łukasza źródłem życia duchowego	
Biblijne korzenie pełni życia chrześcijańskiego	617
1. Ewangelia Ducha Świętego	619
2. Ewangelia modlitwy	625
3. Ewangelia radości i pokoju	630
Uwagi o modlitwie biblijnej	634
Ewangelia według św. Łukasza i komentarz	637
Dodatek	750

Tom V
EWANGELIA WEDŁUG ŚW. JANA
KSIĘGA WIARY I MIŁOŚCI

Zagadnienia wstępne	771
I. Dialogowy i modlitewny charakter czwartej Ewangelii	771
II. Św. Jan – Apostoł i Ewangelista	776
1. Syn Zebedeusza i Apostoł Jezusa	776
2. Kłopoty z autorstwem czwartej Ewangelii	778
3. Autor czwartej Ewangelii ostatnim świadkiem tradycji apostołskiej	783
III. Ewangelia św. Jana	785
1. Ewangelia duchowa – najstarsze świadectwa o czwartej Ewangelii	786
2. Cel czwartej Ewangelii	789
3. Księga Objawienia	790
4. Księga wiary	793

IV. Jezus Chrystus w Ewangelii św. Jana	
1. Słowo – Jednorodzony Bóg w łonie Ojca	802
2. Syn – Boży i Człowieczy	804
3. JA JESTEM – Szczyt samoobjawienia się Jezusa	806
4. Chrystus – Zbawiciel świata	809
V. Czwarta Ewangelia – księga znaków	810
1. W Jezusie wypełniły się znaki, symbole i typy Starego Testamentu	811
2. Symboliczny język Jezusa	815
3. Jezus żywym obrazem Boga niewidzialnego	825
VI. Życie duchowe w ujęciu czwartej Ewangelii	827
1. Chrystus obecny w Kościele i sakramentach	828
2. „Chrystus obecny” w Kościele i sakramentach dawcą Ducha Świętego	833
3. Istota życia duchowego – życie w Duchu i z Ducha	834
4. Rola Ducha Świętego w życiu człowieka	835
5. Podwójne źródło poznania Jezusa: Duch Święty i Pismo Święte	838
Uwagi o modlitwie biblijnej	841
Ewangelia według św. Jana i komentarz	843
PODSUMOWANIE	959
I. Ty jesteś uczniem, którego Jezus miłuje	
1. Księga wiary i miłości	959
2. Miłość objawiona	961
3. Uczeń, którego Jezus miłuje	965
4. Czy Mnie miłujesz?	966
II. Ewangelia mistyczna	
1. Pojęcie mistyki	968
2. Misterium Paschalne Chrystusa źródłem życia duchowego i mistycznego	969
3. Duch tchnie, kędy chce	973
III. Hermeneutyka wiary.	
Zasady rozumienia i wyjaśniania Pisma Świętego w Kościele	978
1. Na drodze naukowej	978
2. Na drodze modlitwy	985
3. Modlitwa wewnętrzna św. Teresy z Lisieux	992
Dodatek	1001
Wykaz skrótów	1045
Słownik	1049
Literatura uzupełniająca	1087